

Falšovatelja Biblie

Priznám sa, že mi je veľmi ľúto, ak musím niečo podobné o komkoľvek povedať... ale bohužiaľ, je to tak...

Podme ale rovno k veci:

Malý úvod do problematiky Biblie

Aby sme boli v obraze, je dobré uvedomiť si, akým spôsobom sa k nám text Božieho slova – Biblie – dostal a čo je s tým v praxi spojené.

Najprv bolo Ježišovo ohlasovanie

Ježiš ústne ohlasoval svoje učenie. Hlavne učeníkom a spomedzi nim zvlášť apoštolom, ktorých si vyvolil, aby v Jeho diele pokračovali po Jeho odchode.

Potom apoštoli Učenie ďalej ohlasovali

Nie je pritom úplne isté, kedy ich napadlo *niečo* z tohto učenia aj zapísať. Faktom ostáva, že nikdy nenapísali niečo ako *kompéndium* učenia Ježiša Krista. Pre apoštolov a prvých kresťanov bolo nosným práve *živé ohlasovania*, písomné dokumenty boli v tomto smere iba doplnením tejto hlásanej formy, ako svedčia samotné svedectvá z Biblie, napríklad:

„¹² Mnoho by som vám mal písať; nechcel som to urobiť a papiermi a atramentom, lebo dúfam, že sa dostanem k vám a povieme si to ústne, aby naša radosť bola úplná.“

(2 Jn 1,12)

„¹ Ty sa teda, syn môj, upevňuj v milosti, ktorá je v Kristovi Ježišovi. ² A čo si počul odo mňa pred mnohými svedkami, zveruj spoľahlivým ľuďom, ktorí budú schopní učiť aj iných.“

(2 Tim 2,1n)

„¹⁵ A tak teda, bratia, stojte pevne a držte sa učenia, ktoré ste prijali či už slovom a či naším listom.“

(2 Sol 2,15)

„² Chválím vás, že vo všetkom na mňa pamätáte a zachováate moje učenie, ako som vám ho odovzdal.“

(2 Kor 11,2)

Nakoniec niečo z toho aj zapísali

Nie všetko, ale niečo... ako vyplýva z vyššie uvedeného. Kedy sa tak stalo?

Podľa niektorých odborníkov dosť neskoro, až na konci 1. storočia – hlavne evanjeliá; naopak listy, hlavne Pavlove, aj o niečo skôr.

Podľa iných, napríklad C. Tresmontanta, to bolo aj u evanjelií pomerne skoro, ešte pred rokom 70 po Kr.

Rukou na papyrusoch a pergamenoch

Takto vyzerá rukopis možno najstaršieho zlomku z evanjelií (fragment možno Markovho evanjelia, známy ako 7Q5, ktorý možno pochádza už z roku 50 po Kr.):

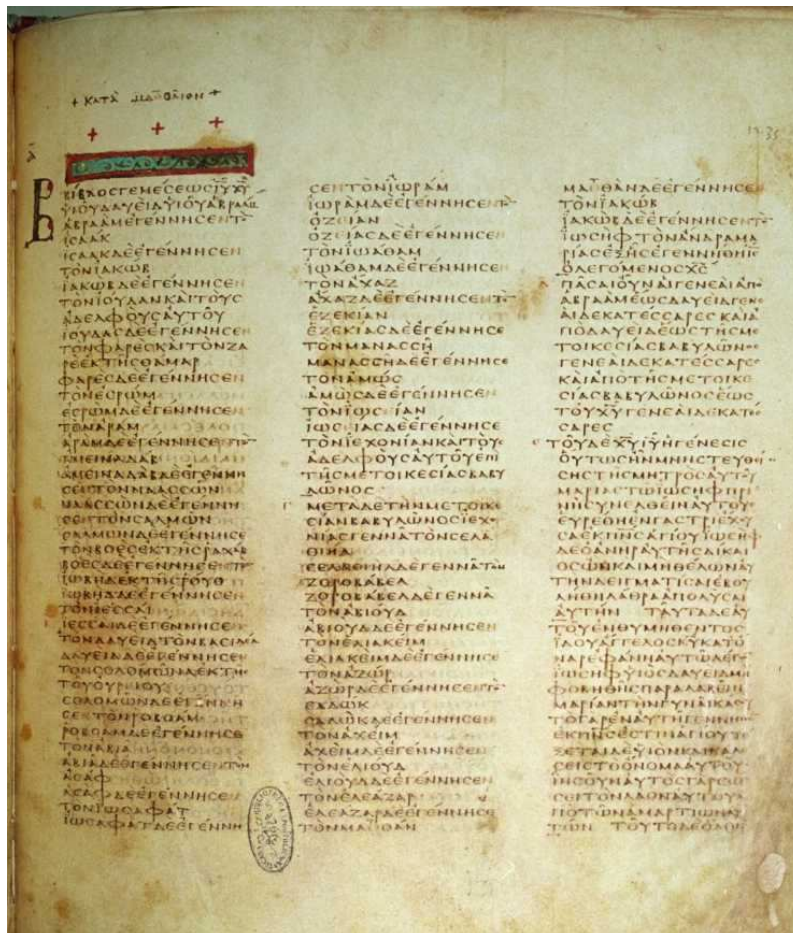
Takto vyzerá starobylý fragment Pavlovho listu Rimanom:

A toto je zase fragment Skutkov apoštolov, ktorý opisuje Pavlovo dobrodružstvo v Aténach:

A nakoniec takto vyzerá jeden z najstarších kompletných rukopisov Nového zákona, tzv. Vatikánsky kódex zo 4. storočia po Kr.:

Slovom, až do vynájdenia kníhtlače sa spisy Biblie opisovali ručne.

„Chybička se vloudila“

Výsledkom je, že aj pri najväčšej pozornosti sa počas rokov objavovali najrôznejšie chybičky a odchýlky medzi jednotlivými exemplármi. Napríklad:

Mt 5,22: „No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá.“
opisujú niektoré rukopisy v podobe: „No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá *bez príčiny*.“

Ako hovorí odborník:

„Okuliare boli vynájdené až v roku 1373 v Benátkach a som si istý, že astigmatizmom trpeli aj starovekí pisári. A navyše, často museli čítať vyblednuté rukopisy, z ktorých sa niekedy ešte aj poodlupoval atrament. Toto však predstavuje len zlomok ťažkostí a nebezpečenstiev. Takže áno, aj keď boli pisári zväčša až úzkostlivo opatrní, omyly sa do ich opisov museli dostať.“ (Bruce E. Metzger v knihe Lee Strobela, Kauza Kristus)

A predsa spoľahlivá

V súčasnosti máme asi 24 000 rukopisov Nového Zákona, od najstarších čias, prvých storočí, až do čias stredoveku. Z toho je 5 664 gréckych manuskriptov z prvých storočí. V nich sa súhrnne nachádza asi 200 000 rôznych „variant“, ako sa odborne tieto odlišnosti nazývajú¹. Žiadna z týchto „chýb“ sa nedotýka podstaty Nového Zákona, jeho učenia a doktríny. V súčasnosti je spoľahlivosť gréckeho textu Nového Zákona vyčíslená ako 99,5%! Pre porovnanie: Najlepšie zachovaný starogrécky rukopis Iliady vykazuje len 95%, u iných diel je rozdiel ešte väčší.

Vďaka tomu ale vznikli „kritické vydania“ Nového Zákona

Pre potreby vedcov, biblistov a teológov však práve kvôli tomuto vznikli tzv. kritické vydania Biblie. Nie je to nič zvláštne: je to Biblia, v ktorej je pod čiarou „kritický aparát“, čiže zoznam všetkých odchýliek spolu s údajmi, v ktorých rukopisoch sa nachádzajú.

Takáto Biblia potom vyzerá nasledovne:

¹ Systém rátania je taký, že ak sa jedna chyba vyskytuje napríklad v 2 000 rukopisoch, je chápaná nie ako jedna, ale ako 2 000 variant. Nie je to teda počet odlišností, skôr množstvo ich súhrnného výskytu.

Tt 2,111 Ps 106,
10,14 © Is 9,1;
42,7 Mt 4,16 • Is
59,8 R 3,17 |

2,40 Jdc 13,24s •

3,2p Mt 3,1

1-7: Mt 1,18-25
Act 17,7

Act 5,37

1,27

1,27

1,57 Gn 25,24 ©

22,11

24,4 Act 12,7

Act 26,13 • Mc 4,41

1,13!

Mt 2,10

Act 5,31; 13,23
J 4,42 1J 4,14 • 9,
20! Thr 4,20 ©
PsSal 17,32 © |

79 ἐπιφάναι τ τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθη-
μένοις,

τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι,
καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδειξέως αὐτοῦ
πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

2 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθεν δόγμα
παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν
οἰκουμένην. 2 αὕτη τ ἀπογραφή ἕ πρώτη ἐγένετο ἡγεμο-
νεύοντος τῆς Συρίας Γ Κυρηνίου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάν-
τες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν.
4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Να-
ζαρέθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἧτις καλεῖται
Βηθλέεμ, ἕ διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριάς Δαυὶδ,
5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἑμνηστευμένη αὐτῷ,
οὔσῃ ἐγκύω. 6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν
υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν
καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τό-
πος ἐν τῷ καταλύματι.

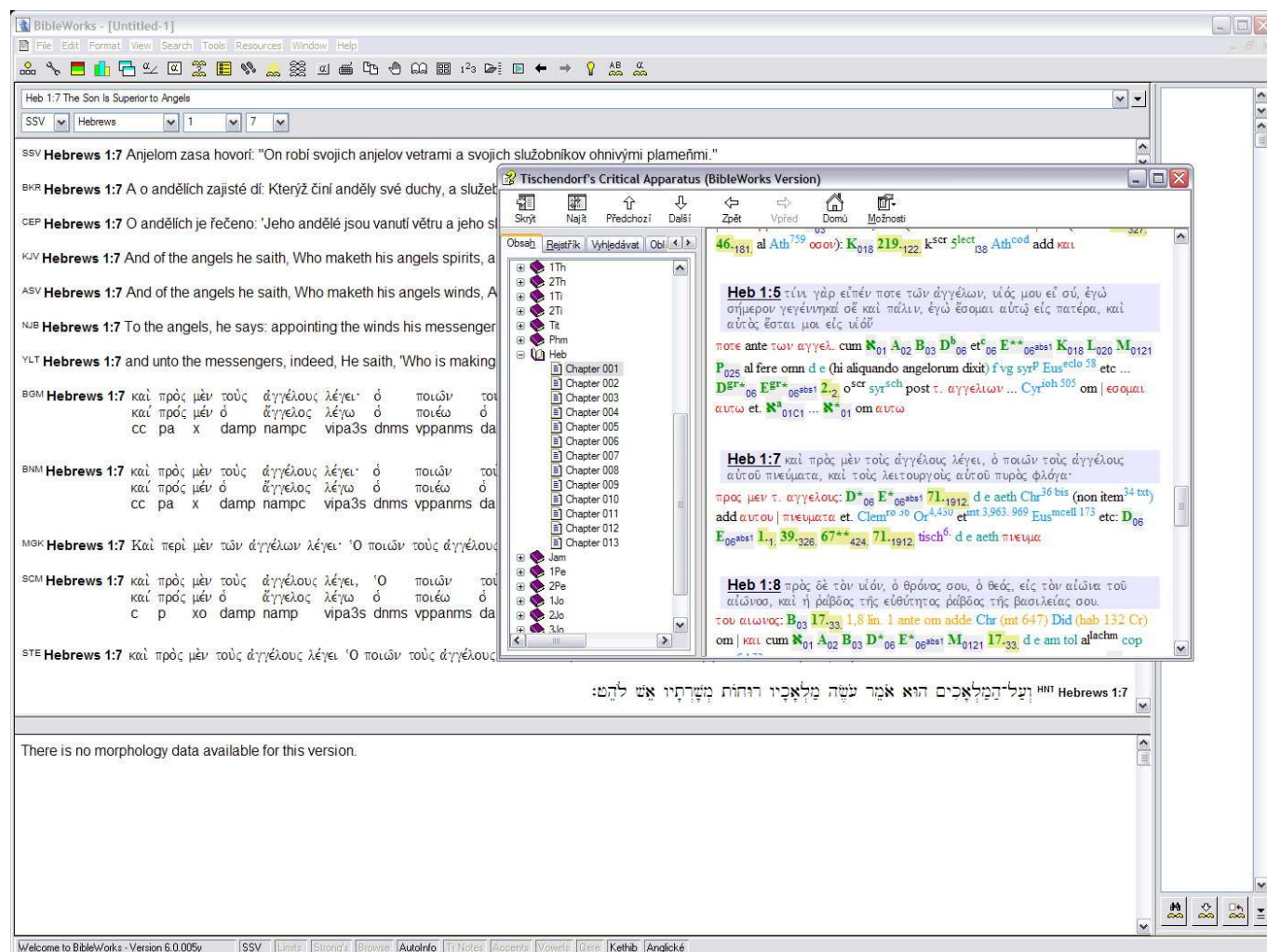
8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγρα-
λοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν
ποιμνὴν αὐτῶν. 9 καὶ τ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ
δόξα Γ κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φό-
βον μέγαν. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος ἕ μὴ φοβεῖσθε,
ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἧτις ἔσται
τ παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὃς
ἔστιν χριστὸς κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν

79 τ φως D (r¹)

¶ 2,2 τ η κ² A C L W Ξ Ψ f^{1,13} 33 ℞ | txt κ^{*} B D Θ 0177, 565, 700 pc | τ κ^{*} (D) | Γ Κυρι-
νίου f¹³ 565, 579, 892, 1424 al | Κυρ(ε)ινου B W 0177 pc lat sa • 3 ἰδιαν πόλιν A C² Θ
f^{1,13} 33 ℞ sy^h | ἰδιαν χωραν C^{*} | εαυτ. πατριδα D pc | txt κ^(*) B L W Ξ Ψ 0177, 565,
579, 1844 pc; Eus • 4/5 ἕ γην Ιουδα D (a) e (r¹) | τ ἀπογραφεσθαι ... εγκυω, δια το ...
Δαυιδ D (sy^s) | τ γυναικι αυτου αυτ b e sy^s | μεμνηστευμενη αυτω γυναικι (A 579:
εμν-) C³ Θ Ψ f¹³ 33 ℞ lat sy^h | txt κ⁽²⁾ B⁽²⁾ C⁽²⁾ D^(*) L W Ξ (0177 f¹) 565 (700) pc it sy^p
co; (Eus) • 6 ὡς δε παρεγινοντο ετελεσθησαν D • 7 τ φάτνη Ψ f^{1,13} 33 ℞ |
txt κ^(*) A B D L W Θ Ξ 700, 1844 pc (co); Eus | τ¹ sy^s • 9 τ ιδου A D Θ Ψ f^{1,13} 33 ℞ lat
sy^h bo | txt κ B L W Ξ 565, 579, 700, 1241 pc (e) sy^s sa; Eus | Γ θεου κ² Ξ Ψ 892 pc lat
sy^{hmg}; Eus | - D pc it | (Mt 17,6) σφοδρα B | φοβ. μεγ. σφοδρα W bo • 10 τ και D
• 11 τ 2 1 W sy^{s-p} | χριστος κυριου β r¹

V strede je grécky text (teda text pôvodiny), vľavo vedľa neho odkazy na paralelné miesta, a dole je ku každému veršu, ktorý nejakú variantu obsahuje, kritický aparát s poznámkami, v ktorých rukopisoch aké odlišnosti sa objavili.

Podobné údaje nájdete napríklad aj v počítačovom programe BIBLE WORKS:

V praxi to teda znamená,...

... že akékoľvek varianty, nech sa už objavili kdekoľvek a kedykoľvek, sú v týchto vydaniach zaznačené. Tento fakt pre nás bude v o chvíľu veľmi dôležitý!

Zaťaženie na meno JEHOVA

Svedkovia Jehovovi „trpia“ fixnou ideou, že ľudia by mali často vyslovovať a používať meno Boha, meno „Jehova“.

Samozrejme, toto meno sa nikdy nevyslovovalo ako JEHOVA. Prečo? Vysvetlenie nájdeme v histórii židovského národa:

„Vzývať meno Jahveho“ (Gn 4,26) je v pravom zmysle vzdať kult Bohu, modliť sa k nemu. Znamená to apelovať na jeho osobu, predniesť mu ťažkosti priamo. Ak sa povie, že niekto „hovorí v mene Pánovom“, znamená to nielen, že hovorí s Božím súhlasom, alebo v súhlase s jeho vôľou, ale ako „majúci moc“, v Božej sile (ŽI 18,10 -12). Boh Izraela dovoľuje, aby sa dovoľávali jeho mena (Ex 6,3), ale nedovoľuje, aby jeho meno bolo brané nadarmo (Dt 5,7).

Boh sa natoľko stotožňuje so svojím menom, že keď hovorí o ňom, hovorí o sebe samom. V niektorých textoch (napr. Lev 24,11 - 16) Meno označuje Jahveho bez akéhokoľvek bližšieho určenia. Boh sa v zbožnej úcte začína nazývať úplne obyčajne Meno (2Sam 6,2), meno sväté (Lev 20,3 , Ž 103,1 , Ez 20,39), meno slávne (Neh 9,5 , Ž 72,19), meno veľké (1Kr 8,42 ; Jer 44,26), vyvýšené (Ž 148,13), hrozné (Ž 99,3; 111,9), meno vznešené (Ž 8,1). Tak bude neskôr postupovať aj rabínska reč. Z úcty sa už neodvážia vysloviť meno zjavené na Horebe. To meno sa v Čítaní nahradzovalo slovom Elohim, Boh, alebo ešte častejšie slovom Adónáj, Môj Pán.

Úcta k Božiemu menu dospela až k absolútnemu zákazu vyslovovania mena Jahve. Tento zákaz prešiel dlhým vývojom. V staršej dobe slovám z Ex 20,7 rozumeli Izraeliti správne. Zakazovalo sa len neúctivé a zbytočné užívanie svätého mena. Potom obmedzili používanie mena v dennom živote a namiesto mena Jahve používali rôzne synonymá. Hovorilo sa dokonca ľším ha šém (v mene Mena), iba pri bohoslužbách sa vyslovovalo meno Jahve neskrátene. Neskôr ho vynechávali aj pri Čítaní Písma v synagógach. Pretože aj napísané Božie meno sa mohlo pohodiť, začali pri písaní používať skratky, alebo niektoré písmeno úmyselne zamenili. Ešte neskôr ponechali Božie meno len v požehnaní, ktoré dávali kňazi v jeruzalemskom chráme. Napokon ho smel vysloviť iba veľkňaz, keď v deň zmierenia prosil Boha za odpustenie hriechov. Podľa talmudu ho hovoril potichu a súčasne zaznel spev levitov. aby sväté meno nikto nezačul. Mimochodom, veľkňaz, ako Boží vikár, nosil Božie meno napísané na mitre.

Je preto nesprávny názor Svedkov Jehovových, ktorí v jednej zo svojich brožúr tvrdia: „Je nepravdepodobné, že by (Ježiš) nevyslovoval Božie meno, najmä ak uvážime, že jeho vlastné meno. Ježiš, znamená Jehova je záchrana“² Ako dôkaz uvádzajú stať Lk 4,16 – 21, kde Ježiš v nazaretskej synagóge číta zvitok Izaiáša. V ich Preklade nového sveta Svätých písniem Ježiš v synagóge číta doslova: "Jehovov duch je na mne .. aby som hlásal Jehovov prijateľný rok". V spomenutej brožúre sa pýtajú: "Vyhol sa Ježiš tomu, aby na týchto miestach vyslovil Božie meno a nahradil ho slovami Pán alebo Boh? To

² Publikácia Svedkov Jehovových „Božie meno, ktoré pretrvá navždy“, str. 15

určite nie.“ Ak však zvážime vyššie spomenuté skutočnosti, môžeme smelo povedať, že ak by Ježiš v synagóge na spomenutých miestach naozaj prečítal Božie meno JHVH, nemohol by Lukáš zapísať, že sa všetci "divili milým slovám, čo vychádzali z jeho úst" (4.22). Nastala by iná reakcia, podobná tej zo Sk 22,23: "kričali, odhadzovali šaty a vyhadzovali prach do vzduchu" a volali by: "preč s takým, lebo nie je hoden žiť!" (Sk 22,22). Preto môžeme zastávať názor, že Ježiš sa podriadil zákonom a zvykom svojej doby a neoslovoval Boha menom Jahve.

Keď Židia prekladali sväté knihy z hebrejčiny do gréčtiny, spravidla neprepisovali meno Jahve, ale opisovali ho výrazom Kyrios, „Pán“.³ Po zborení chrámu Židia meno Jahve nesmú nikdy vyslovovať. Až v mesiašskej dobe to budú mať opäť dovolené.

Z písaných textov však nebolo možné tetragramaton JHVH vypustiť, a preto Židia k týmto spoluhláskam pridávali samohlásky slov 'adónaj, alebo elohím, čím vznikli umelé tvary (patvary) Jehova (približne 1100-krát), alebo Jehoví (napr. Iz 28,16). Avšak ľud Starého zákona týmito menami svojho Boha nikdy nenazýval. Na základe podobnosti s výrazom ehje a na základe neskorších gréckych prepisov sa predpokladá výslovnosť Jahve. Pretože i táto výslovnosť je len pravdepodobná, domáhajú sa niektorí autori prepisu Božieho mena ako JHVH. C. Tresmontant v knihe Bible a antická tradice píše: "Starozákonné meno Božie by sme mali prepisovať ako JHVH, pretože chceme zdôrazniť, že toto meno má aj svoj zmysel" (str. 160, poznámka č.3). V knihe Výklad učení rabbiho Ješuy už dôsledne postupuje týmto spôsobom. Konečne, tento prepis už používa aj nový Katechizmus katolíckej cirkvi (pórov, bod č. 206).“

(Andrej Šottník)

A vlastne sme sa dostali k jadrú problému:

Sami proti Biblii

Svedkovia teda tvrdia, že keď Ježiš hovorí: „Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta.“ (Jn 17,6), myslí tým Meno JHWH (alebo, ako oni hovoria, Jehova), na ktoré Židia v tej dobe už vraj takmer zabudli. A zjavil im ho preto, aby ho používali – a dokonca ho používal aj On sám to veľmi často. Znie to pekne, prináša to však niekoľko veľmi veľkých problémov:

- **V Novom Zákone nie je ani jediné miesto, kde by Ježiš toto Meno použil!**
- **V celom Novom Zákone nie je toto Meno použité ani jeden – jediný raz!**
- **A v celom Novom Zákone Ježiš ani na jednom – jedinom mieste nijako nespomína a už vôbec nezdôrazňuje potrebu ničoho podobného!**

³ Niektoré grécke rukopisy, napr. Faudov papyrus alebo zlomky Aquilovho prekladu, majú meno Jahve napísané hebrejskými spoluhláskami JHVH, ktoré sú do textu písané inou rukou.

• **Ani nie je nikde zaznamenaná reakcia na to, že by Ježiš niečo podobné robil. Ak by Ježiš naozaj používal, a to úplne bežne, Božie Meno, AKO TO, že sa to nedostalo do obvinení pred Veľradou? Ako to, že ľudia nekričali, nehádzali kamene pri Jeho slovách (v inej situácii to skutočne robili – prečo teda nie vtedy, keď niekto podľa ich presvedčenia zneuctoval Božie Meno)? Prečo?**

Takže... ak je to tak dôležité, ak to bola jedna z podstatných častí Ježišovej misie – prečo o tom nie je v Biblii ani najmenšia zmienka???

Ak nepríde hora k Mohamedovi...

V tejto situácii si mohli Svedkovia vybrať z dvoch možností:

- Alebo prispôbiť svoje presvedčenie Božiemu Slovu, Biblii.
- Alebo opustiť Bibliu a vydať sa úplne inou cestou, preč od Ježiša Krista.

Oni si ale zvolili tretiu možnosť:

- Sfalšovať Bibliu a prispôbiť ju svojim predstavám! Vážne!

Ja viem, znie to veľmi kruto a je mi veľmi ľúto, že to musím povedať. Ale je to tak...

„Preklad Nového sveta Svätých písniem“, čo je ich preklad Biblie, v dodatkoch hovorí:

„Aby sme sa nedostali za hranice prekladateľa do oblasti výkladu, boli sme čo najopatrnější v prekladaní Božieho mena v Kresťanských gréckych písniach⁴, majúc vždy na zreteli Hebrejské písma ako podklad. Dávali sme tiež pozor, aby náš preklad bol potvrdený súladom s dostupnými hebrejskými verziami Kresťanských gréckych písniem. Tetragramaton⁵ v podobe hebrejských písmen (יהוה) bol použitý v hebrejskom texte a taktiež v gréckej Septuaginte. Preto Ježiš a jeho učeníci, či už čítali Písma hebrejsky alebo grécky, museli natrafiť na Božie meno. Keď Ježiš v nazaretskej synagóge vstal a čítal z knihy Izaiáša 61:1, 2, kde je použitý tetragramaton, vyslovil Božie meno. To bolo v súlade s jeho poslaním oznámiť Jehovovo meno, ako to môžeme vidieť z jeho modlitby k svojmu Otcovi: „Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta. .. oznámil som im tvoje meno a oznámim.“ — Ján 17:6, 26. Božie meno sme v našom preklade Kresťanských gréckych písniem použili na 237 miestach a len v jednom prípade nie je súlad s hebrejskými verziami, menovite v 1Ko 7:17, kde však kontext a uvedené texty výrazne podporujú použitie Božieho mena.“

Takže v Novom svete... sa nám na 237 miestach z ničoho – nič objavilo slovo JEHOVA ako prepis Božieho Mena JHWH, ktoré tam ale nikdy napísané nebolo!!!

⁴ = Nový Zákon. Hebrejské písma = Starý Zákon

⁵ Doslovne „štvorpísmenie“ – myslia sa tým štyri písmená Božieho Mena JHWH

Napríklad keď Máriu navštívi anjel, povie jej: „Dobrý deň, ty vysoko poctená, Jehova je s tebou!“ (Lk 1,28)

V origináli je ale, samozrejme, text iný: „χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.“ Vo fonetickom prepise: „Chaire, kecharitomene, hó kyrios metá sú“ – v preklade: „Raduj sa, Božou milosťou naplnená, (ten) Pán s Tebou!“

Vybral som tento výrok zámerne, pretože sa nejedná dokonca ani o citát zo Starého zákona. V texte je jasne použité grécke slovo KYRIOS, čiže „Pán“ v súlade s hebrejskou tradíciou vyslovovať namiesto Božieho Mena hebrejské slovo „ADONAJ“, čiže „Môj Pán“, po grécky „kyrios“.

Dobre, napadne Vás, čo ak ale existuje *variant*, čo ak v niektorých rukopisoch naozaj je na tomto mieste použité Meno JHWH? Veď ak Svedkovia vravia, že „obnovili“ meno Jehova v textoch Nového Zákona, tak by to naozaj malo znamenať, že je tu *fúra* starých rukopisov, ktoré ho obsahujú – a až potom, časom, sa z opisov Biblie toto Meno vytratilo, nie?

A tu príde na rad spomenutý kritický aparát. Pozrime sa doň:

Luk 1:28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτήν ὁ ἄγγελος εἶπεν· χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ.

εισελθων: A⁰² ελθων (sed ipse* correxit), L⁰¹⁹ εισηλθεν (nec tamen add και ante ειπεν) | ο αγγελος post πρ. αυτ. c. N⁰¹ Fw⁰⁹ Δ⁰³⁷ 69.69. f ff² | q syr^{sch} arm^{uso} ... ζ Lp post εισελθων cum A⁰² C⁰⁴ D⁰⁵ X⁰³³ Γ⁰³⁶ Δ⁰³⁹ Π⁰⁴¹ unc⁸ al pler (7^{pe} 569. ειπ. ο αγγ. πρ. αυτ.) a^{vid} b c e vg go syr^p Chron^{3/2} Aug^{cons 2,17} (Dam^{1,565} ουγεγραπτ. σι εισελθ. ο αγγ. πρ. την μαριαν ειπε) ... Ti om (Gb^o) c. B⁰³ L⁰¹⁹ E⁰⁴⁰ 1.1. 131.131. cop (sed cop^{dz mg} add ad dixit ei) arm^{zoh} (sed habet cod^{mg}) | ειπεν: Δ⁰³⁹ 229.229. 262* 262. 2^{pe} 565. 6^{pe} 1253 a b e ff² | (non item e f q vg Aug^{cons 2,17}) syr^p praem ευηγγελισατο (b evangelizavit, rell benedixit) αυτην και | μετα σου sine additam (Gb^o prob Schu) cum N⁰¹ B⁰³ L⁰¹⁹ We^{vid} 050 1.1. 131.131. 44ev 2^{pe} 565. sah^{munt} cop syr^{hr} arm Chron³⁷² Dam^{1,204} et⁵⁶⁵ cat¹¹ 1,28 lin. 11 post cat¹¹ adde Petr (al 47 Routh) Ps-Tit (man 82 lag) Promiss ... ζ Ln add ευλογημενη συ εν γυναιξιν (: e versu 42) cum A⁰² C⁰⁴ D⁰⁵ X⁰³³ Γ⁰³⁶ Δ⁰³⁷ Δ⁰³⁹ Π⁰⁴¹ unc⁸ al pler it vg go syr^{utr} aeth Eus^{dem 329} Tert^{virg vel 6} (sed cum benedict illam [Gabriel], inter mulieres, non inter virgines deputat. Benedicta tu inter mulieres. Sciebat et angelus mulierem etiam virginem dici.) Praeterea (: ex eodem versu 42) 47.47. gat And^{cret 103} add και ευλογημενος ο καρπος της κοιλιας σου. Cf huc Prot^{iac 11,1}: και ιδου φωνη λεγουσα· χαιρε κεχαριτωμενη, ο κυρ. μετα σου, ευλογημενη συ εν γυναιξιν (ultima ex cdd pler, om vero H⁰¹³ K⁰¹⁷; L⁰¹⁹ add και ευλογημενος ο καρπ. της κοιλ. σου)

Variant neúrekom. Ale ANI JEDNA sa nevzťahuje na slová „hó kyrios“, čiže „Pán“! Ani jediná!

Pravdou je, že NIKDE v celom Novom Zákone na ŽIADNOM rukopise, aký len na svete jestvuje z ktorejkoľvek éry kresťanstva, nejestvuje ANI JEDINÝ výskyt Božieho Mena JHWH! Nikde!

Dokonca ani v následnej literatúre, v spisoch cirkevných otcov od polovice 1. storočia

d'alej nejestvuje nielenže ani raz spomenuté Meno JHWH, ale nejestvuje v nich ani len zmienka, ani len náznak toho, že by Ježiš na niečo podobné kládol akýkoľvek, i najmenší dôraz! A pritom to sú dokumenty, ktoré písali priami žiaci apoštolov!

Podľa čoho teda Svedkovia „obnovili“ Meno JEHOVA na 237 miestach Biblie???

- **Možno Vám budú tvrdiť, že „niekde takýto rukopis jestvuje“. Nám to tvrdili pravidelne. Trvajte na tom, nech Vám presne povedia jeho názov: všetky rukopisy NZ sú presne číslované a označené, napr. P58 (čiže „Papyrus 58), alebo „Sinajský kódex“ a podobne! Trvajte na tom, nech ho presne označia! Samozrejme, nič Vám nedonesú – pretože nič také nejestvuje!**

- **Ukážte im na miestach, kde slovo „Jehova“ vsunuli, kritický aparát a poproste ich, aby Vám ukázali, na základe ktorého rukopisu takúto zmenu urobili!**

- **Samozrejme, budú Vám šermovať duchaplnými úvahami, že „Ježiš prišiel zjaviť Božie Meno ľuďom“ a preto ho musel používať, ako by to inak urobil, že „Ježiš sa určite nemohol podriaďovať farizejskej praxi toto Meno nevyslovovať“ a podobne. Lenže to sú len *ich želania, predpoklady a dohady*. Trvajte na **FAKTOCH!** Tu nejde o zbožné priania. Tu treba fakty. A ak fakty ukazujú **JEDNOZNAČNE** na niečo iné, ak sa Ježiš podľa **FAKTOV** správal inak, než by si Svedkovia želali, potom asi ohlasoval niečo iné a mal v úmysle niečo iné, než by si Svedkovia želali a priali... **Logicky, nie?****

- Niekedy sa stane, že Vám spomenú ako príklad už uvedený Faudov papyrus, alebo Aquilov preklad. Lenže v tomto prípade sa jedná o Septuagintu, teda o preklad **STARÉHO ZÁKONA**. Teda nie je to exemplár Nového Zákona! A aj vo svete prekladov Starého Zákona ide o ojedinelú odchýlku, v žiadnom prípade nie o pravidlo, či aspoň významný zvyk⁶. **Vo svete Nového Zákona NEJESTVUJE ANI JEDINÝ exemplár, ktorý by nám umožňoval čo i len „teoreticky špekulovať“ o niečom podobnom, čo Svedkovia s vážnou tvárou tvrdia...**

Perlička na doplnenie:

Svedkovia tvrdia, že „obnovili“ Božie Meno Jehova v Novom Zákone aj všade tam, kde Nový Zákon cituje zo Starého Zákona a v Starom Zákone je použité v hebrejskej pôvodine Božie Meno JHWH.

Jedno takéto miesto sme už spomínali, je to Hebr 1,10, kde sa na Ježiš vzťahujú slová: „Ty, Pane, si na počiatku stvoril zem aj nebesia sú dielom tvojich rúk“. Je to citát (vyslovene ako citát uvedený!) zo žalmu 102, ktorý hovorí: „Ty, Pane(יהוה יהוה)... si stvoril zem, aj nebesia sú

⁶ Mimochodom, všimli ste si v citovanom texte z Prekladu nového sveta Svätých písniem vetu: „Kresťanských gréckych písniem. Tetragramaton⁶ v podobe hebrejských písmen (יהוה) bol použitý v hebrejskom texte a taktiež v gréckej Septuaginte.“ Z textu by ste vydedukovali, že sa toto Božie Meno, napísané hebrejskými písmenami uprostred gréckeho textu, vyskytovalo bežne. A hľa, ono je to takmer unikát v mori opačnej praxe, kedy sa tetragramaton jednoducho preložil slovom KYRIOS. Takéto skryto zavádzajúce vety sú, bohužiaľ, u Svedkov dost' bežné. Pozor na ne!

dielom tvojich rúk“ (Ž 102,13.26). V žalme je naozaj namiesto slova „Pane“ použité Božie Meno JHWH. Takže by sme očakávali, že Svedkovia – verní svojej tradícii a snahe o obnovenie Božieho Mena Jehova – vo svojom preklade jasne a hrdo uvedú: „Ale o Synovi (hovori): ... Ó, Jehova, ty si na začiatku položil základy zeme a nebesia sú dielami tvojich rúk.“ Ale nie je to tak. Ako sme už spomenuli, Svedkovia napriek všetkému, čo Biblia hovorí, tvrdošijne veria, že Ježiš NIE JE BOH, je anjel, konkrétne archanjel Michal. A z toho pohľadu je predstava, že by Božie Meno JHWH mohlo byť vzťahnuté na Ježiša... nepredstaviteľná!!! Takže preložili – v rozpore so všetkými svojimi zásadami – toto miesto takto: „Ó, Pane, ty si na začiatku...“

Pozrite si to Svedkárskom originále:

HEBREJOM

1 Boh, ktorý už dávno hovoril našim predkom pri mnohých príležitostiach^a a mnohými spôsobmi prostredníctvom prorokov,^b **2** hovoril nám na konci týchto dní^c prostredníctvom Syna,^d ktorého ustanovil za dediča všetkého^e a prostredníctvom ktorého urobil systémy vecí.^f **3** On je odleskom [jeho] slávy^g a presným znázornením jeho bytosti^h a udržiava všetko slovom svojej moci;ⁱ a keď spôsobil očistenie za naše hriechy,^j posadil sa po pravici^k Majestátu vo výšinách.^l **4** Tak sa stal lepším ako anjeli^m do tej miery, že zdedil znamenitejšie meno,ⁿ ako je ich.

5 Napríklad, ktorému z anjelov kedy povedal: „Ty si môj syn; ja som sa dnes stal tvojím otcom“?^o A opäť: „Ja sám sa stanem jeho otcom a on sám sa stane mojím synom“?^p **6** Keď však opäť privádza svojho Prvorođeného^q na obývanú zem, hovorí: „Nech mu vzdajú poctu“ všetci Boží anjeli^s.“

7 O anjeloch tiež hovorí: „A robí svojich anjelov duchmi a svojich verejných služobníkov ohnivým plameňom.“^t **8** Ale o Synovi: „Boh je navždy tvojím trónom“^u a žezlo tvojho kráľovstva^v je žezlom priamosti.^w **9** Miloval si spravodlivosť a ne-

návidel si nezákonnosť. Preto ťa Boh, tvoj Boh, pomazal^a olejom jasanania viac ako tvojich spoločníkov.“^b **10** A: „Ó, Pane, ty si na začiatku položil základy zeme a nebesia sú dielami tvojich rúk.“^c

11 Ony sa pominú, ty zostaneš stále; a ony celé zostarnú podobne ako vrchný odev^d **12** a zviňeš ich podobne ako plášť,^e ako vrchný odev; a budú zmenené, ale ty si rovnaký a tvoje roky sa nikdy neskončia.“^f

13 O ktorom z anjelov však kedy povedal: „Seď po mojej pravici, dokiaľ ti nedám tvojich nepriateľov ako podnož pod nohy“?^g **14** Či to nie sú všetko duchovia^h pre verejnú službu,ⁱ vyslaní, aby slúžili tým, ktorí majú zdediť^j záchranu?

2 Preto je nutné, aby sme veciam, ktoré sme počuli^k, venovali viac ako bežnú pozornosť, aby sme nikdy neboli odvedení preč.^l **2** Lebo ak slovo vyrieknuté prostredníctvom anjelov^m bolo pevné a každý priestupok a neposlušné počínanie

KAP. 1

a 4Mo 12:8; Iz 1:2
b 2Mo 24:3; Jer 7:25; Ez 33:33; Luk 1:70; Sk 3:21
c Gal 4:4; 1Pe 1:11; 1Pe 1:20
d Mat 17:5; Ján 3:17; Ján 13:34
e Ža 2:8; Ján 16:15; Rim 8:17
f Ján 1:3; 1Ko 8:6; Kol 1:16
g Ján 1:14; Ján 17:5
h Ján 1:1; Kol 1:15
i Kol 1:17
j Dan 9:24; Heb 9:26; 1Pe 1:19
k Ža 110:1; Sk 2:33; Sk 7:55; Rim 8:34; Kol 3:1
l Ža 33:13; Ef 1:20; Heb 8:1; Jü 25
m Ef 1:21; 1Pe 3:22
n Sk 4:12; Fil 2:9
o Ža 2:7
p 2Sa 7:14; Mar 1:11; Luk 9:35; 2Pe 1:17
q Ján 1:14; Ján 3:18; Rim 8:29; Kol 1:15
r 5Mo 32:43; LXX; Ža 97:7
s Ža 91:11; Luk 22:43; Ján 20:12
t Ža 104:4; u Mat 28:18; Sk 2:30; Zj 3:21; v 1Mo 49:10; 4Mo 24:17; Ža 2:9; w Ža 45:6; z stípec
a Iz 61:1; Luk 3:22; Luk 4:18; Sk 4:27; Sk 10:38;
b Ža 45:7; c Ža 102:25; d Iz 51:6; e Iz 34:4; Zj 6:14; f Ža 102:26; g Ža 110:1; Mat 22:44; Mar 12:36; Luk 20:42; h Ža 104:4; Sk 23:8; i Ža 34:7; Ža 91:11; Mat 18:10; Luk 2:9; Luk 2:13; Sk 5:19; Sk 12:7; j Mat 19:29; Mat 25:34; Jak 2:5; KAP. 2
k Luk 8:15; 2Ti 2:2; 1Ža 73:2; Heb 3:12; 2Pe 3:17; Zj 2:4; m Sk 7:53; Gal 3:19.

Ak sa so Svedkami budete zhovárať, môžete sa ich opýtať aj na toto: že ak už „obnovovali“ Božie meno Jehova (ktoré tak nikdy neznelo), prečo ho neobnovili tu, v tomto jasnom a nespornom citáte 13. a 26. verša 102 Žalmu (v ich preklade Biblie je to Žalm 102, 12.25)?

Možno Vám namietnu, že verš 26(25) začína oslovením vo verši 24., kde sa hovorí: „Ó, Bože,...“ a titul „boh“ vo význame „mocnár, niekto mocný“, by sa na Ježiša vzťahnuť aj dal, hoci to samozrejme neznamená, že by bol takým istým „plnohodnotným“ Bohom, ako je Jehova. Odpovedzte im na to, že je to síce pekné, ale list Hebrejom ZÁMERNE cituje oslovenie z verša 13.(12.), pretože nehovorí „Ó, Bože,...“, ale „Ó, Pane...“ (v pôvodine „καί σου κατ' ἀρχάς, κύριε,...“, čiže „kai sú kat archás, kyrie“). **Citoval teda dokázateľne verš, v ktorom je použité v pôvodine meno JHWH a v preklade Septuaginty nahradené slovom KYRIOS.**

Čo k tomu dodať na záver?

V podstate nič. Svedkovia na základe svojej vlastnej fixnej idej svojvoľne, bez akýchkoľvek, čo i len jediného *faktu* hrubo pozmenili text Biblie a prispôbili ho svojim predstavám – a aj to len tam, kde im to vyhovovalo. Je mi to veľmi ľúto, ale inak ako FALŠOVANIE to naozaj nazvať nedokážem... Keby ste niečo podobné urobili s testamentom, s právnou listinou, so zmluvou, s vysvedčením, keby ste si ich bez akéhokoľvek faktického základu len tak upravili, podľa svojich predstáv a želaní – súd by Vás odsúdil do väzenia za falšovanie. Je to tak.

Ďalšie príklady

Mnohé iné miesta sú v Biblii Svedkov Jehovových upravené a pozmenené tak, aby vyhovovali ich učeniu a chápaniu vecí. Niekoľko príkladov:

Ja som v Otcovi a Otec vo mne

„Ale ak ich konám, keď už nechcete veriť mne, verte tým skutkom, aby ste poznali a vedeli, že vo mne je Otec a ja v Otcovi!““

(Jn 10,38)

• Preklad Svedkov Jehovových:

„...aby ste poznali a ďalej spoznávali, že **Otec je v spojení so mnou a ja som v spojení s Otcom.**“

To je ohromný významový posun! *Byť v budove Parlamentu a byť v spojení s budovou Parlamentu – to je čosi úplne odlišné! V prvom prípade som úplne v nej, v druhom prípade som kilometre ďaleko, spojený len telefónom* (ako telefón podľa Svedkov v prípade Ježiša slúžila zrejme „Božia činná sila“, duch svätý, ktorý podľa nich – podobne ako elektrický prúd – spája Boha so svetom – a teda ho na diaľku spájaj aj s Ježišom, ktorý bol na Zemi).

Dôvodom tejto zmeny biblického textu je predstava Svedkov, ktorú majú o Bohu: niečo ako „väčší človek“ s konkrétnym *takmer hmotným* telom, ktorý žije vo svojom „paláci“ kdesi ďaleko, vo Vesmíre – a odtiaľ je už spomenutou „kamerovou linkou“ ducha svätého napojený na Zem, sleduje ju,... V tom prípade, samozrejme, nemohol byť v Ježišovi a ani Ježiš nemohol byť v ňom... Boh bol, v Nebi, Ježiš na Zemi, nekonečne ďaleko od seba... Nehovoriac o tom, že Boh (ktorý v ich ponímaní *nie je všadeprítomný a všetkoprenikajúci*⁷) nemôže byť v niekom podobne, ako Váš priateľ nemôže byť telesne vo Vašom vnútri, napríklad...

Práve v tomto je základný problém Svedkov: U nich je *najprv* doktrína⁸, až *potom* Biblia, ktorá sa musí doktríne prispôbiť... Normálne je to pritom opačne: *najprv* Biblia, s pomocou ktorej sa potom formuje doktrína, ktorú Boh cez svoje slovo odovzdáva.

• Čo hovorí originálny text Biblie?

„ὁ δὲ ποιῶ, καθὼς ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γινώτετε καὶ πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ.“ (kai pisteusete hoti én hemoi hó patér, kagó én autó)

⁷ Sk 17,27n: „od nikoho z nás nie je ďaleko.“ ²⁸ Lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme.“

⁸ Ch. T. Russel odvodil napríklad rok 1914 z rozmerov Veľkej galérie Cheopsovej pyramídy v Gíze, o ktorej veril, že je dielom Boha. No a výklad Biblie sa potom musel do tejto doktríny nejako „napasovať“...

- **kai** – a
- **pisteuséte** – verb subjunctive present active 2nd person plural od slova *pisteuó* – veriť niečomu, mať v niečom úplnú istotu.
- **hóti** – že
- **én** – v, vo vnútri, medzi,...
- **hemoi** – pronoun personal dative singular od slova *egó* – ja
- **hó** – určitý člen: ten
- **patér** – noun nominative masculine singular – otec
- **kagó** – „kai“ + „egó“, čiže: a ja
- **én** – v, vo vnútri, medzi,...
- **autó** – pronoun personal dative masculine singular od *autós* – ja sám, osobne.

Takže doslovný preklad znie nejaký takto:

„...a s istotou verili (vedeli), že vo vnútri mňa ten Otec a ja v ňom samotnom“ (Jn 10,38)

- **Ako prekladajú iné kvalitné preklady:**

Kralická biblia: „Pakliť činím, tedy byste pak mně nevěřili, aspoň skutkům věřte, abyste poznali a věřili, že Otec ve mně jest, a já v něm.“

Český ekumenický preklad: „Jestliže je však činím a nevěříte mně, věřte těm skutkům, abyste jednou provždy pochopili, že Otec je ve mně a já v Otci.“

New Jerusalem Bible. Edited by Henry Wansbrough: „but if I am doing it, then even if you refuse to believe in me, at least believe in the work I do; then you will know for certain that the Father is in me and I am in the Father.“

English Young's Literal Translation of the Holy Bible 1862/1887/1898, by J. N. Young: „and if I do, even if ye may not believe, the works believe, that ye may know and may believe that in me is the Father, and I in Him.“

- **Poznámky:**

Tým istým spôsobom prekladajú Svedkovia všetky podobné výroky, vrátane krásnej a mystickej výzvy Ježiša Krista: „*Ostaňte vo mne a ja vo vás!*“ (Jn 15,4). Aká škoda...

* * *

Plný milosti a pravdy

„¹⁴ A Slovo sa telom stalo a prebývalo medzi nami. A my sme uvideli jeho slávu, slávu, akú má od Otca **jednorodený Syn, plný milosti a pravdy.**“

(Jn 1,14)

• Preklad Svedkov Jehovových:

„...slávu, aká patrí jenosplodenému synovi od otca, **a bol plný nezaslúženej láskavosti a pravdy.**“

To je znova ohromný významový posun! Slovo „nezaslúženej“ úplne mení celú podstatu tohto verša

Dôvodom tejto zmeny biblického textu je presvedčenie Svedkov, že Ježiš *nie je Bohom*. Je anjelom. Je stvorením. Preto všetko, čo mu Boh Jehova „láskavo udelil“ je naozaj darovaná, „nezaslúžená láskavosť“. Bohužiaľ, to už je zase *výklad*, nie *preklad* dotyčného miesta v Písme!

• Čo hovorí originálny text Biblie?

„Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν- καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός- **πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας.**“ (pléres charitós kai aletheias)

- **pléres** – djective nominative feminine singular no degree – naplnený, plný
- **charitós** – noun genitive feminine singular od slova *charis* – preukázať niekomu priazeň s dôrazom na ušľachtilosť a prívetivosť, milotu. O „nezaslúženosti“ tu niet ani náznaku...!!!⁹
- **kai** – a
- **aletheias** – noun genitive feminine singular od slova *alétheia* – pravda, naplnenosť pravdou, spravodlivosť.

Takže doslovný preklad znie nejako takto:

„...**plný priazne, láskavosti, lásky (zo strany Otca) a pravdy**“ (Jn 1,14)

• Ako prekladajú iné kvalitné preklady:

Kralická biblia: „A Slovo to tělo učiněno jest, a přebývalo mezi námi, (a viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce,) plné milosti a pravdy.“

⁹ Je pravda, že táto *milosť* Boha je voči človekovi naozaj *nezaslúžená* – lenže to nič nemení na fakte, že tento odtieň nezaslúženosti samotné grécke slovo nemá – a preto môže byť pokojne použité aj v prípade, keď táto „priazeň“ nezaslúžená nie je! Čo je napríklad presne tento prípad. V tomto okamihu sa inak „nevinný“ vysvetľujúci preklad stáva totálne zavádzajúcim: AKO BY mohol byť Ježiš rovným Bohu, keď je voči Bohu, Jehovovi, v postavení *nehodného a nezaslúžene obdarovaného* tvora?

Český ekumenický překlad: „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.“

New Jerusalem Bible. Edited by Henry Wansbrough: „he Word became flesh, he lived among us, and we saw his glory, the glory that he has from the Father as only Son of the Father, full of grace and truth.“

English Young's Literal Translation of the Holy Bible 1862/1887/1898, by J. N. Young: „And the Word became flesh, and did tabernacle among us, and we beheld his glory, glory as of an only begotten of a father, full of grace and truth.“

* * *

... a to Slovo bolo Boh

„¹ Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh.“

(Jn 1,1)

• Preklad Svedkov Jehovových:

„...*Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a Slovo bolo bohom.*“

Malá hra s písmenkami – ale s obrovským dopadom. „Slovo“ – čiže Ježiš Kristus – je u „Boha“ s veľkým „B“ – ale sám je iba „nejakým bohom“ s malým „b“. Je teda jasne odlišný od Boha, iný, menší ako Boh...

Samozrejme, netreba pripomínať, že Evanjeliá boli napísané *unciálou*, teda „samými veľkými písmenami“ a nerozlišovali medzi veľkými a malými písmenami, pretože malé písmená v tom čase ešte nejestvovali – ako ani nejestvovala prax písať niečo malými a niečo veľkými písmenami, ako je to dnes u nás

Dôvodom tohto malého, ale zásadného prispôsobenia biblického textu je presvedčenie Svedkov, že Ježiš *nie je Bohom*. Je anjelom. Je stvorením. Titul „boh“ s malým „b“ sa na neho môže vzťahovať, pretože slovo „boh“ (hebr. *el*) znamená „niekoho mocného“ a Ježiš mocný nepochybne je. Ale nie je Bohom, ani nie je rovný Bohu.

• Čo hovorí originálny text Biblie?

„Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος“ (Ἐν arché én hó logos, kai hó logos én prós tón theón, kai theós én hó logos)

Preklad znie v princípe takto: „**Na počiatku bol TEN Logos (Slovo), a TEN Logos bol pri TOM Bohu a Bohom bol TEN Logos.**“

Zvýraznené sú členy „hó“ a „tón“. Oni sú totiž dôležité pre argumentáciu Svedkov Jehovových. Svedkovia totiž tohto člena chápu čo do významu ako ekvivalent anglického „The“. Takže „Hó theos“ znamená „Ten Boh“ (The God), čiže Boh s veľkým „B“, Jehova. Naopak, samotné „theos“ znamená to, čo v angličtine „a god“, čiže „nejaký boh“, bližšie neurčený, nie „Ten Boh“ Jehova. Práve týmto „nejakým bohom“ je Ježiš Kristus.

Otázka znie, či to naozaj v Biblii (a v gréčtine) takto platí. Odpoveď znie: NIE. Stačí uviesť príklad:

- „No vtedy, keď ste nepoznali Boha, slúžili ste tým, čo v skutočnosti nie sú bohmi.“ (Gal 4,8), v gréčtine: „Ἀλλὰ τότε μὲν, οὐκ εἰδότες θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὐσιν θεοῖς“. Všimnite si zvýraznený text. Hovorí o „Tom Bohu“, Pravom Bohu – ale používa tvar *bez člena*. Znamená to, že aj „Jehova“ je len „nejaký boh“, bližšie neurčený, ale nie „Ten Jediný Pravý Boh“?

- „Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh (resp. Syn¹⁰), ktorý je v lone Otca, ten o ňom priniesol zvesť.“ (Jn 1,18). V gréčtine: „Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογευῆς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.“ – Text znova hovorí o Jedinom a Pravom Bohu – a znova používa slovo „theos“ v tvare *theon* bez člena!

- Naopak, o Ježišovi Kristovi Biblia hovorí: „Tomáš mu odpovedal: "Pán môj a Boh môj!"“ (Jn 20,28). V gréčtine: „Καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου.“ – čiže presne: „TEN Pán¹¹ môj a TEN Boh môj!“. Svedkovia na toto miesto síce namietajú, že Tomáš to „len tak zvolal“, asi ako keď niekto vyľakane vykrične „Ježišmária!“. Biblia ale vraví niečo iné: „Tomáš mu *odpovedal*...“!!! Grécky *apekrithé*, od *apokrinomai* – odpovedať niekomu. Takže žiadne zvolanie, ale veta, ktorá je adresovaná a smeruje ku Kristovi, ktorému Tomáš vyznáva: „Pán môj a Boh môj!“. A Ježiš to samozrejme prijíma – pretože *tým je*.

- **Ako prekladajú iné kvalitné preklady:**

Kralická biblia: „Na počátku bylo Slovo, a to Slovo bylo u Boha, a to Slovo byl Bůh.“

Český ekumenický preklad: „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh.“

New Jerusalem Bible. Edited by Henry Wansbrough: „In the beginning was the Word: the Word was with God and the Word was God.“

English Young's Literal Translation of the Holy Bible 1862/1887/1898, by J. N. Young: „n the beginning was the Word, and the Word was with God, and the Word was God;“

* * *

¹⁰ Je to jedna z variant evanjeliového textu

¹¹ Nehovoriac o tom, že výraz „Hó Kyrios mú“, „Ten Pán môj“ svojou povahou jasne poukazuje na Božie Meno JHWH, ktoré bolo slovom „Kyrios“ v reči nahrádzané. Je to teda vyznanie Krista ako Boha – jasné, ako remeň!